

Ευθύς και Πλάγιος Λόγος

- Ο **ευθύς λόγος** αποτυπώνει με **πιστότητα** τα λόγια κάποιου και συνήθως στα **μη λογοτεχνικά** κείμενα βρίσκεται **εντός εισαγωγικών**. Είναι λόγος άμεσος, δημιουργεί σχέση οικειότητας με τον αναγνώστη, προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα και «**διαλογικό**» χαρακτήρα στο κείμενο, ελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και δημιουργεί τις συνθήκες για συναισθηματική ταύτιση πομπού και δέκτη, εφόσον βοηθάει τον δέκτη να προσεγγίσει το κείμενο **βιωματικά**.
- Ο **πλάγιος λόγος** μεταφέρει τα λόγια ενός τρίτου προσώπου με **έμμεσο τρόπο**. Είναι λόγος εξαρτώμενος από κάποιο ρήμα (το λεγόμενο *ρήμα εξάρτησης*, π.χ. *είπε, δήλωσε, πρότεινε, κ.τ.λ.*), περισσότερο τυπικός, σοβαρός και επίσημος συγκριτικά με τον ευθύ. Προσδίδει στο κείμενο αφηγηματικό χαρακτήρα, αποστασιοποίηση και αντικειμενικότητα.
- Η εναλλαγή ευθέος και πλάγιου λόγου προσφέρει ζωντάνια στο ύφος του κειμένου και κεντρίζει την προσοχή του αναγνώστη.

Μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο

Κατά τη μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο μεταβάλλονται:

α. Οι κύριες προτάσεις κρίσεως σε ειδικές προτάσεις.

Παράδειγμα

Ευθύς λόγος: – Είμαι πλούσιος (κύρια πρόταση κρίσεως).

Πλάγιος λόγος: Ο Κροίσος *είπε ότι είναι πλούσιος* (ειδική πρόταση).

β. Οι κύριες προτάσεις επιθυμίας σε βουλευτικές προτάσεις.

Παράδειγμα

Ευθύς λόγος: –Ανοίξτε τις πύλες (κύρια πρόταση επιθυμίας).

Πλάγιος λόγος: Ο στρατηγός *διέταξε να ανοίξουν τις πύλες* (βουλευτική πρόταση).

γ. Οι ευθείες ερωτήσεις σε πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.

Παράδειγμα

Ευθύς λόγος: – Η αρετή είναι διδακτή; (ευθεία ερωτηματική πρόταση).

Πλάγιος λόγος: Ο Σωκράτης *ρώτησε (τον Πρωταγόρα), αν η αρετή είναι διδακτή* (πλάγια ερωτηματική πρόταση).

Η μετατροπή από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο αποδυναμώνει την πειστικότητα όσων αναφέρονται, διότι, στην περίπτωση αυτή, δίνεται η εντύπωση πως παρεμβαίνει κάποιος «τρίτος». Υπάρχει η αίσθηση πως δεν πρόκειται για αυτούσια μεταφορά της αυθεντικής δήλωσης και ίσως έχουν παραλειφθεί ή αλλάξει ορισμένα σημεία της.